

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/364/2020
Identifikačné číslo spisu:	7206219044
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7206219044.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne S. K., bývajúcej v H., Z. X, zastúpenej JUDr. Gabrielou Jablonskou, advokátkou v Košiciach, Letná 47, proti žalovaným 1/ VRK REAL PLUS, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Hutnícka 22, IČO: 36 169 684, zastúpenej JUDr. Radoslavom Huljakom, advokátom v Košiciach, Kremnická 61, 2/ K. K., bývajúcemu v H., F.Á. XX, 3/ Z. X., bývajúcemu v H. - H. J. I., 4/ Z. H., zomrelému X. S. XXXX, naposledy bývajúcemu v H., V. X, 5/ S. E., bývajúcemu v H., F. XX, zastúpenému Advokátskou kanceláriou Bauer s.r.o., so sídlom v Košiciach, Dénešová 19, 6/ F.. Z. K., bývajúcemu v H., F. XX, 7/ S.. X. K., bývajúcej v H., F. XX, žalovaní 6/ a 7/ zastúpení VASIL & partners, s.r.o. so sídlom v Košiciach-Juh, Žižkova 4D, 8/ Slovenskej sporiteľni a.s., so sídlom Bratislave, Tomášikova 48, IČO: 00 151 653, 9/ X. E., bývajúcej v H., F. XX, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Bauer s.r.o., so sídlom v Košiciach, Dénešová 19, o určenie neplatnosti právnych úkonov, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 29C/73/2006, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. júna 2019 sp. zn. 2Co/153/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 27. júna 2019 sp. zn. 2 Co 153/2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. decembra 2017 č. k. 29 C 73/2006 - 402 žalobu zamietol a žalovaným 1/ až 9/ priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške, o ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Vo svojom rozhodnutí uviedol, že pôvodná žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorá bola súdu doručená dňa 25. júla 2006 bola v tom čase žalobou určovacou podľa § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý právny predpis bol účinný do 30. júna 2016. Na jeho základe návrhom na začatie konania mohlo sa uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. V čase podania žaloby teda žalobkyňa mala naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti, keďže jej právne postavenie do budúcnosti mohlo byť neisté, bez určenia neplatnosti zmluvy by mohlo byť jej právne postavenie ohrozené. Žalobkyňa v priebehu konania podaním zo 7. mája 2014 však požiadala o zmenu petitu na určenie neplatnosti jednotlivých právnych úkonov. Teda namiesto

určenia vlastníckeho práva žiadala určiť neplatnosť kúpnych zmlúv, záložnej zmluvy, ako aj neplatnosť zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva, pričom tieto všetky zmluvy sa týkali nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXXX kat. úz. J. Z. a súviseli s bytom č. XX s príslušenstvom na F. W. Č.. XX v H. Uznesením z 28. mája 2014 v spojení s opravným uznesením zo 17. júna 2014 súd prvej inštancie zmenu žaloby pripustil a táto žaloba je tiež žalobou určovacou. Súd prvej inštancie s poukazom na ustanovenie § 137 písm. c/ a písm. d/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) účinného od 1. júla 2016 uviedol, že OSP rozlišoval medzi určením existencie práva a právneho vzťahu, ktoré rozlíšenie však nemalo vecný význam, pretože tieto pojmy mali rovnaký obsah. Civilný sporový poriadok však už rozlišuje medzi určením, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem a naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu (ako je to v § 137 písm. c/) a určením právnej skutočnosti (ako je to v § 137 písm. d/), ak to vyplýva z osobitného predpisu. Nová právna úprava v CSP pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu, najmä hmotného práva. Ak bol teda zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na kupujúceho vykonaný na základe neplatnej zmluvy, predávajúci môže žalovať kupujúceho, že je vlastníkom nehnuteľnosti, t. j. žaloba na určenie práva, ale nemá k dispozícii žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, pretože takáto žaloba z osobitného predpisu nevyplýva. Súd prvej inštancie poukázal na to, že CSP v ustanovení § 470 ods. 1 uvádza, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Keďže v zákone inak stanovené nie je, súd CSP aplikoval aj na konanie o nároku žalobkyne, ktoré bolo začaté na základe žaloby, ktorá bola doručená súdu ešte 25. júla 2006. V § 470 ods. 2 veta prvá CSP sa uvádza, že právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Právnym účinkom žaloby však nie je zachovanie naliehavého právneho záujmu na určenie neplatnosti právneho úkonu. Právnym účinkom žaloby, ktorý zostáva zachovaný je napr. prerušenie plynutia premlčacích lehôt a podobne. Súd prvej inštancie dospel k záveru, keďže určenie neplatnosti právnych úkonov ako určenie právnej skutočnosti v danom prípade nevyplýva z osobitného predpisu tak, ako to má na mysli § 137 písm. d/ CSP, žalobkyňa nemá k dispozícii takúto žalobu a preto jej žalobu zamietol. Vzhľadom k tomuto sa už nezaoberal ďalej meritom veci, vrátane jednotlivých návrhov na doplnenie dokazovania. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 27. júna 2019 sp. zn. 2Co/153/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil ako vecne správny a žalovaným 5/, 6/, 7/ a 9/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil a s odôvodnením jeho rozhodnutia, ktoré považoval za dostatočné a presvedčivé, sa v celom rozsahu stotožnil. Odvolací súd bol názoru, že určenie právnej skutočnosti, t. j. aj neplatnosti právneho úkonu je v rozpore so zásadou, že súd má určiť aktuálny právny stav. Pri určení právnej skutočnosti rozsudok uvádza, čo bolo v minulosti, nie však o tom, čo je v súčasnosti. Výrok rozsudku, napr. že kúpna zmluva je neplatná, nemá žiadnu výpovednú hodnotu, či je v čase vyhlásenia rozsudku vlastníkom žalobca alebo niekto iný. Ak bol zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na kupujúceho vykonaný na základe neplatnej kúpnej zmluvy, predávajúci môže žalovať vlastníka, že je vlastníkom on (žaloba o určenie práva). Neplatnosť právneho úkonu v takom prípade posúdi súd ako predbežnú otázku. Zdôraznil, že žalobkyňa bola v spore zastúpená právnu zástupkyňou a pred súdom prvej inštancie bola zo strany právnych zástupcov žalovaných namietaná neprípustnosť žaloby, napriek tomu žalobkyňa trvala na znení petitu žaloby na určenie neplatnosti právnych úkonov aj po nadobudnutí účinnosti CSP. Uviedol, že za vlastníka nehnuteľností sa považuje osoba, uvedená ako vlastník v liste vlastníctva, vedenom katastrom nehnuteľností a ak sa považuje za vlastníka niekto iný, je tu práve k dispozícii žaloba o určenie vlastníckeho práva podľa § 137 písm. c/ CSP, čo žalobkyňa nevyužila. Odvolací súd súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobu zamietol v celom rozsahu, aj čo do nároku na vypratanie žalovaných, keďže podľa listu vlastníctva žalobkyni nesvedčí vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 v spojení s § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP. Namietala, že rozsudok súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu je nepreskúmateľný, nakoľko súdy nižších inštancií svoje rozhodnutie založili na neprípustnosti žaloby, s čím sa nestotožňuje. Uviedla, že na základe jej žaloby malo byť preukázané „niečo iné“, t. j. že každá zo zmlúv je absolútne neplatnou a to z dôvodu, že nikdy neprejavila vôľu previesť nehnuteľnosti na niekoho iného, prípadne tieto nehnuteľnosti zaťažiť právom tretích osôb a preto nepotrebovala požiadať súd o určenie, že je vlastníčkou, pretože vlastníčkou je naďalej, ale naopak bola nútená preukázať skutočnosti vyplývajúce z ustanovenia § 46 ods. 2 katastrálneho zákona a k preukázaniu týchto skutočností môže dôjsť len na základe určenia absolútnej neplatnosti právnych úkonov. Výtýkala súdu prvej inštancie, že sa vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s otázkou vypratania nehnuteľnosti. Uviedla, že odvolací súd síce upresnil vo svojom rozhodnutí, prečo súd prvej inštancie nerozhodoval o vyprataní nehnuteľnosti, avšak týmto iba suploval nezrozumiteľné rozhodnutie súdu prvej inštancie. Bola názoru, že ak mali súdy za to, že žaloba vo veci určenia neplatnosti právnych úkonov je nepotrebná, bolo namieste rozhodnúť o vyprataní a v časti o určenie neplatnosti právnych úkonov konanie zastaviť, nakoľko v tejto časti petit žaloby je len predbežnou otázkou a nie je preto potrebné samostatne rozhodovať o ich platnosti, resp. neplatnosti. V ďalšom podrobne rozoberala skutkový a právny stav veci. Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň navrhla odklad vykonateľnosti

4. Žalovaní 6/ a 7/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedli, že žalobkyňa sa dovolaním snaží dosiahnuť revíziu hodnotenia dôkazov a jeho skutkovej a právnej argumentácie, ktorú vykonal súd prvej inštancie a odvolací súd. Uviedli, že dovolací súd nepredstavuje tretiu inštanciu, ktorá by sa mala opätovne zaoberať meritom veci. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalovanej odmietol alebo zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom

spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Žalobkyňa vyvodzujúc z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietala, že odvolací súd svoje rozhodnutie založil na neprípustnosti jej žaloby.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

14. Pri posudzovaní danosti naliehavého právneho záujmu je potrebné vychádzať z toho, že žaloba bola podaná na súde prvej inštancie dňa 25. júla 2006, t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Podľa právnej úpravy platnej do 30. júna 2016 bolo podľa § 80 OSP možné žalobou uplatniť, aby sa rozhodlo najmä a/ o osobnom stave (o rozvode, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho); b/ o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva; c/ o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

15. Novú právnu úpravu prípustnosti žalôb podľa § 137 v Civilnom sporovom poriadku je potrebné v zmysle § 470 ods. 1 CSP aplikovať aj na konania začaté a neskončené pred dňom nadobudnutia účinnosti CSP, ak nie je v CSP uvedené inak (napr. v § 470 ods. 2 CSP). Oproti pôvodnej právnej úprave v OSP rozlišuje žaloby na určenie práva (§ 137 písm. c/ CSP) a žaloby na určenie právnej skutočnosti (§ 137 písm. d/ CSP). U žalôb na určenie práva nová právna úprava zotrvala na preukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (s výnimkou, ak tento naliehavý záujem vyplýva z osobitného predpisu). U žalôb na určenie právnej skutočnosti podmienila nová právna úprava možnosť ich podania vtedy, ak požadované určenie právnej skutočnosti vyplýva z osobitného predpisu. Podľa novej právnej úpravy nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov, ak to nevyplýva z osobitného predpisu. Táto právna úprava však nebola v čase podania žaloby účinná; súd musí úkony strán sporu (§ 470 ods. 2 CSP) posudzovať podľa účinkov a podmienok uvedených v OSP v znení účinnom v čase ich uskutočnenia. Bolo preto potrebné osvedčiť naliehavý právny záujem výlučne vo vzťahu k pôvodne predvídanému postupu v § 80 písm. c/ OSP (rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo/15/2017, sp. zn. 6Cdo/30/2018, 4Cdo/17/2019 a 5Obo/12/2018).

16. Dovolací súd podporne poukazuje aj na závery Najvyššieho súdu SR obsiahnuté v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/35/2019. Súd v ňom argumentoval, že predmetom civilného procesu je procesný nárok, ktorý je tvorený predmetom nároku (petitom) a základom nároku, ktorý tvoria právne významné skutočnosti, na ktorých sa zakladá žalobný návrh. Účelom civilného procesu je spory riešiť (rozhodovať ich) a prinášať spravodlivosť, a nie ich odmietať (teda „nesúdiť“) cez rôzne arbitrárne procedurálne rituály. Sudca by sa

vždy mal v prvom rade zaoberať materiálom predmetom sporu, lebo len preto sa vec dostala na súd, aby sa rozhodlo o hmotnom práve. Aj Európsky súd pre ľudské práva zo zásady iura novit curia vyvodzuje, že táto zásada neslúži na odôvodnenie príčin brániacich mu zaoberať sa meritom veci, ale oprávnenie pre kvalifikovať predloženú sťažnosť (návrh) tak, aby ju vecne preskúmal aj vtedy, ak by ho úzkoprsé a formalistické ponímanie sťažnosti malo priviesť k jej odmietnutiu z formálnych príčin pre nedostatky sťažnosti; označuje sa totiž za pána právnej charakteristiky faktov sporu, a preto môže sám od seba rozhodnúť tak, že meritórne preskúma sťažnosť sťažovateľa podľa čl. 8 dohovoru (Solomakhin c. Ukrajina z 15. marca 2012, sťažnosť č. 24429/03).

17. Všeobecný súd mal vychádzať zo Základných princípov CSP vyjadrených v čl. 2 a 3, a teda dbať najmä na to, aby ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov bola spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Tieto princípy nadviazali na doterajšiu úpravu OSP, v zmysle ktorých súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP účinného do 30. júna 2016). Občianske súdne konanie sa preto musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 3 OSP účinného do 30. júna 2016). Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný (neadekvátny) tlak na dopĺňanie náležitostí ich procesných úkonov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (R 46/2000).

18. V danom prípade súd prvej inštancie v konaní o určenie neplatnosti právnych úkonov, t. j. v žalobnom petite špecifikovaných zmlúv, s poukazom na § 470 ods. 2 prvej vety CSP konštatoval, že právnym účinkom žaloby nie je zachovanie naliehavého právneho záujmu na určenie neplatnosti právneho úkonu (podľa § 80 písm. c/ OSP), a keďže určenie neplatnosti právnych úkonov ako určenie právnej skutočnosti v danom prípade nevyplýva z osobitného predpisu tak, ako to má na mysli § 137 písm. d/ CSP, dospel k záveru, že žalobkyňa nemá k dispozícii takúto žalobu. Takýto postup súdu prvej inštancie nemožno považovať za súladný so Základnými princípmi CSP. Vzhľadom na to, že tento nedostatok nebol napravený ani v odvolacom konaní, bez logického odôvodnenia, rovnakou vadou trpí aj toto odvolacie konanie. Je však potrebné zdôrazniť, že podmienkou úspešnosti takejto určovacej žaloby (podľa § 80 písm. c/ OSP) je z procesnoprávneho hľadiska existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, ktorú skutočnosť je povinná tvrdiť a preukázať žalobkyňa. Z tohto dôvodu je dovolanie žalobkyne procesne prípustné podľa § 420 písm. f/ CSP a dovolateľka v ňom dôvodne namieta ňou uvádzanú procesnú vadu zmatečnosti, pretože jej týmto nesprávnym procesným postupom súdu bolo znemožnené realizovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. V súvislosti s obsahom spisu a nad rámec dovolacieho prieskumu najvyšší súd považuje za potrebné konštatovať, že Z. H. (žalovaný 4/) počas konania X. S. XXXX zomrel, t. j. ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Medzi základné procesné podmienky (okrem iných), ktoré má súd povinnosť skúmať aj bez návrhu po celý čas konania, je splnenie podmienok civilno-procesnej subjektivity, t. j. spôsobilosti byť stranou sporu (účastníkom konania). Spôsobilosť byť stranou sporu (účastníkom konania) znamená mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon stranám sporu (účastníkom priznáva), resp. ukladá. Jej predpokladom je hmotnoprávna subjektivita vo význame spôsobilosti mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Hmotnoprávna spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti zaniká jej smrťou, prípadne jej vyhlásením za mŕtvu (§ 7 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka). Vychádzajúc z obsahu uznesenia Okresného súdu Košice II z 22. novembra 2019 č. k. 24 D 194/2019 - 26, dedičské konanie po zomrelom žalovanom 4/ bolo zastavené z dôvodu, že poručiteľ zanechal majetok nepatrnej hodnoty alebo ak majetok poručiteľa nedosahuje výšku primeraných nákladov spojených s jeho pohrebom (§ 188 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku). Vzhľadom na uvedené bude potrebné zo strany odvolacieho súdu sa postupom podľa § 161 ods. 1, 2 v spojení s § 61, § 62, § 63 ods. 1, 2 CSP s touto skutočnosťou vysporiadať.

20. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorá

skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa najvyšší súd nezaoberal ďalšími, v dovolaní namietanými vadami.

21. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.